

## Lausuntopyyntökysely

### Ohjeet:

Sähköisessä kyselylomakkeessa voi liikkua edestakaisin painamalla Edellinen- tai Seuraava - painikkeita. Kysely on mahdollista lähettää vastaamatta kaikkiin kysymyksiin, mutta osa kysymyksistä on merkitty pakollisiksi. Mahdolliset kysymyksiin annetut perustelut huomioidaan vastauksia analysoitaessa. Kyselyn lopussa on runsaasti vastaustilaa lausujen vapaamuotoisille kommenteille. Vastauksia on mahdollista muokata ennen kyselylomakkeen lähettämistä. Kyselyn voi tarvittaessa keskeyttää painamalla Keskeytä-painiketta ja jatkaa vastaamista myöhemmin. Keskeytä-painikkeesta kysely vie automaattisesti sivulle, jossa on linkki jatkettavaan kyselyyn. Sivulla voi myös lähettää linkin sähköpostiisi. Viimeisen kysymyksen lopussa on Yhteenveto-painike, josta pääset tarkastelemaan laatimiasi vastauksia. Yhteenvetosivulta pääset muokkaamaan (Muokkaa vastauksia -painike) ja tulostamaan (Tulosta-painike) kyselyn. Tämän jälkeen kysely pitää vielä lähettää.

Vastauksien lähetys: Kun kyselyyn vastaaminen on valmis, paina kyselylomakkeen yhteenvetosivun lopussa olevaa Valmis-painiketta. Lähettämisen jälkeen kyselyvastausta ei ole enää mahdollista täydentää tai muokata.

**Tämä on kyselyn tekstitiedostoversio, jota voi käyttää lausuntopyynnön käsittelyn helpottamiseksi. Toimielimen käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi menettelyä, jossa lausuntoa työstetään tekstitiedostomuotoisena ja käsittelyn lopuksi tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään kyselyyn.**

Sähköisen kyselyn Internet-osoite:

<https://www.webropolsurveys.com/S/23CD4E7D9E3E90FB.par>

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti, p. 0295163012, s-posti tuomas.poysti@stm.fi  
Hallitusneuvos Pekka Järvinen, p. 02951 63367, s-posti pekka.jarvinen@stm.fi  
Finanssineuvos Teemu Eriksson, p. 02955 30177, s-posti teemu.eriksson@vm.fi

Kyselyn tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset:

Osastosihteeri Riikka Friberg, p. 02951 63629, s-posti riikka.friberg@stm.fi  
Osastosihteeri Jaana Aho, p. 02951 63395, s-posti jaana.aho@stm.fi

## TAUSTATIEDOT

Vastaaajatahon virallinen nimi **Haapaveden kaupunki**

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi **Antti-Jussi Vahteala , kaupunginjohtaja**

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot **antti-jussi.vahteala@haapavesi.fi**

Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä **toimielimessä 1.2.2016**

Toimielimen nimi **Haapaveden kaupunginvaltuusto**

Onko vastaaja\*

### **X kunta**

- sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
- maakunnan liitto
- muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
- valtion viranomaisen
- järjestö
- joku muu

## Kysymykset

1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

**X Kyllä**

Ei

Ei kantaa

2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

3. **Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille:** Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Etelä-Karjala

Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Savo

Kainuu

Kanta-Häme

Keski-Pohjanmaa

Keski-Suomi

Kymenlaakso  
Lappi  
Pirkanmaa  
Pohjanmaa  
Pohjois-Karjala  
**X Pohjois-Pohjanmaa**  
Pohjois-Savo  
Päijät-Häme  
Satakunta  
Uusimaa  
Varsinais-Suomi

4. Voitte perustella edellistä vastaustanne. ????
5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Haapaveden kaupunki katsoo, että maakunta on sopiva alueellinen ja hallinnollinen yksikkö sote-palveluiden järjestämisen ja että itsehallintoalueen ja sote järjestämisalueiden pitää olla aluerajoiltaan yhteneväisiä.

Pohjois-Pohjanmaa on maantieteellisenä alueena laaja ja väestö- ja aluerakenteeltaan heterogeeninen, mikä vaikuttaa palveluiden järjestämiseen ja niiden rahoittamiseen. Itsehallintoalueen valtiosuudella ei kyetä muuttamaan alueen sisäisistä eroista johtuvaa kustannusten (=verorasituksen) kohdentumista. Väestörakenteeltaan ikääntyneiden ja korkean sairastavuuden kunnissa sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset ovat korkeat ja vastaavasti verotulojen kertymä on pääsääntöisesti alhainen. Itsehallintoalueen rahoituksen tulee pohjautua valtiolliseen veroon ja valtakunnalliseen tasaukseen.

6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia.

Väestömäärä ja sen ennustettu kehitys  
Huoltosuhde ja sen ennustettu kehitys

Taloudelliset edellytykset

Mahdollisuudet varmistaa yhdenvertainen sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus

Mahdollisuudet varmistaa kattava sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus

Mahdollisuudet suunnitella ja toteuttaa toimiva palveluverkko

Mahdollisuudet toteuttaa kustannustehokas tuotantorakenne

Kielelliset erityispiirteet

Maakuntien välinen luontainen yhteistyö ja työssäkäynti- tai asiointisuunnat

Jokin muu, mikä?

7. Kaikki itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?  
?????
8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Kyllä

Ei

Ei kantaa

9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

????

10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

?????

11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntien yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä?

Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ensisijainen vastuu tulee jatkossakin olla kunnilla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden ja toimenpiteiden tulee olla yhtenäisiä itsehallintoalueiden ja kuntien strategioiden sekä hyvinvointiohjelmien kanssa ja niiden toteutumista tulee arvioida osana kuntien hyvinvointikertomusta. Tavoite kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja ja hillitää kustannuksia edellyttää kuntien ja itsehallintoalueiden kiinteää yhteistyötä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä tulee selkeästi määritellä kuntien tehtäväksi ja huomioida kunnille tulevissa valtiosuoksissa ja niiden käytön ohjauksessa.

Poikkihallinnollinen yhteistyö itsehallintoalueen, kuntiin jäävien toimialojen sekä kansalaisjärjestöjen ja elinkeinoelämän välillä on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta jatkossa avainasemassa.

Hyvinvointitiedon integrointi tulee mahdollistaa tulevassa sote alueessa. Tiedontuotannon suunnittelussa ja tietovarantoja muodostettaessa on pystyttävä huomioimaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuoliset tehtävät ja niiden toiminnalliset ja tietojenkulkuun liittyvät yhteydet sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Yhteisen johtamisen tueksi tarvitaan myös kuntien ja itsehallintoalueiden yhteistä hyvinvointitietoa.

12. Vapamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

### **Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen**

Hallituksen linjauksen (7.11.2015) mukaisesti jokainen itsehallintoalue toimii sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäjänä. Lailla säädettävien kolmen itsehallintoalueen tulee sopia vaativien palvelujen järjestämisestä toisen itsehallintoalueen kanssa. Hallituksen linjaus, jonka mukaan että yliopistollisia sairaaloita on viisi ja laajan ympärivuorokautisen päivystyksen yksiköitä on 12, vaatii Pohjois-Pohjanmaan itsehallintoalueen itsenäisen päätöksenteon näkökulmasta selkiyttämistä. Vastuu alueella olevasta toiminnasta tulee olla itsehallintoalueella ja sen päätöksentekoolimillä.

Luontevin tapa sopia yhteistyöstä ja työnjaosta on järjestämispäätös kaikkien itsehallintoalueiden osalta. Itsehallintoalueiden välinen, sopimiseen perustuva yhteistyön malli ei saa johtaa itsehallintoalueiden välillä lailla säädettävien pakollisiin yhteisten toimielimien perustamiseen. Pohjois-Pohjanmaan näkökulmasta tarvitaan jatkossakin selkeä sopimisen malli nykyisellä Oulun yliopistollisen sairaalan (OYS) erityisvastuualueella.

### **Yliopistosairaalan erityiskysymykset / IHA**

Oulun yliopistollisen sairaalan ylläpito tulee olemaan Pohjois-Pohjanmaan itsehallintoalueen tehtävänä. Koko Pohjois-Suomessa tukeudutaan Oulun yliopistolliseen keskussairaalaan erikoissairaanhoidossa. Tämä on pitkien etäisyyksien pohjoisessa myös teknologinen ja rahoituksellinen haaste. Vastaavasti Oulun yliopistollisen sairaalan yhteistyön osalta yhteistyö erityisesti muiden yliopistosairaaloiden kanssa on erityisen tärkeää. Näihin yhteistyövastuuihin yliopistosairaaloiden välillä on saatava selkeät linjaukset järjestämispäätöksessä.

Itsehallintoalueille, jotka vastaavat yliopistollisista sairaaloista tulee rahoituksellisesti kohdentaa infrastruktuurin ylläpitoon, tutkimukseen ja koulutukseen erilliset ja riittävät resurssit valtion toimesta. Itsehallintoalueille tulee integroida kehittämistehtävän tueksi myös sosiaalialan osaamiskeskusten toiminta. Yliopistotasoinen terveyden tutkimuksen rahoitus pitäisi laajentua kohdistumaan jatkossa myös sosiaalihuollon tutkimukseen ja integroituun tutkimus- ja kehittämistyöhön tulee varata riittävä rahoitus.

### **Itsehallintoalueiden muut tehtävät**

**Palo- ja pelastustoimi** ensihoidon tehtävineen on luontevaa järjestää itsehallintoalueilla. Mikäli palveluita on tarve järjestää laajemmalla alueella, niin sen tulee tapahtua sopimusperusteisesti.

**Työllisyydenhoidon** kokonaisvastuu tulee olla kunnilla. Koska vaikeimmin työllistyvien osalta tarvittavissa toimenpiteissä on kyse enemmän sosiaalisesta kuntoutuksesta, tulee vastuun näiltä osin olla itsehallintoalueilla.

**Lasten ja nuorten** palveluissa oppilashuollon tehtävien tulee olla jatkossakin osana peruskunnan järjestämistä, mutta niiden käytännön järjestämisestä pitäisi kunnilla olla mahdollisuus joustavasti sopia kuntien välisenä yhteistyönä tai itsehallintoalueen kanssa. Näin taataan myös pienille kunnille mahdollisuus palveluiden järjestämiseen.

**Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto sekä neuvolatoiminta** ovat luonteeltaan ennalta ehkäisevää työtä, jota kuitenkin säädellään tällä hetkellä sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön kautta. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon sekä neuvolatoiminnan jääminen peruskunnan ennalta ehkäiseväksi toiminnaksi edellyttäisi kuitenkin merkittäviä lainsäädännöllisiä muutoksia, joten tässä vaiheessa ne on perusteltua pitää osana itsehallintoalueille siirtyvää sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuutta.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa on turvattava tiivis ja saumaton yhteistyö ja työnjako kuntien palveluiden ja itsehallintoalueiden järjestämistä vastuulla olevien sosiaali- ja terveystalouden välillä. Pohjois-Pohjanmaa on valmis kehittämään tätä työnjakoa osana hallituksen kärkihankkeena toteutettavaa lasten ja perheiden muutosohjelmaa.

**Maahanmuuttajien kotouttaminen** liittyy kiinteästi peruskuntien tehtäviin.

13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

### **Omaisuus, henkilöstö ja tukipalvelut itsehallintoalueilla**

Rahoituksen ja toiminnan toteutumisen näkökulmasta on tärkeää päättää laissa, miten sekä itse sote- palveluita tuottava henkilökunta sekä tukipalveluita sosiaali- ja terveystaloukselle tuottava henkilöstö siirtyy itsehallintoalueille. Erityisen tärkeää on sisäisten inhouse yhtiöiden ja liikelaitosten ja näiden toimintojen rooli jatkossa. Lainsäädännöllä on mahdollistettava itsehallintoalueen ja sen kuntien yhteiset tukipalvelut.

**Omaisuuksien** osalta yksi tärkeä kokonaisuus on kiinteistöomaisuus. Mikäli kunnilta ja kuntayhtymiltä siirretään kiinteistöomaisuus, niin on käytettävä käypiä arvoja, jotka on määritellyt ulkopuolinen tahon.

Sote-uudistuksen tuottavuus- ja tehokkuushyödyt perustuvat pitkälle **digitaalisaation** hyödyntämiseen. Tietojärjestelmien yhteensopivuuteen / yhtenäistämiseen ja tietojen liikkuvuuteen ja oikeellisuuden varmistamiseen liittyvät periaatteet tulee ratkaista kansallisesti. Yhtenäisen ICT-alustan rakentamistyö tulee käynnistää mahdollisimman nopeasti.

Pohjois-Suomessa on hyvät edellytykset kokonaisvaltaiselle ICT-valmistelutyölle. Alueella on käytössä tietohallintoyhteistyön malli, jossa ovat edustettuina kaikki alueen keskeiset kuntatoimijat (kaupungit, kunnat, kuntayhtymät ja osaamiskeskukset). Mikäli päädytään valtakunnalliseen ratkaisuun, Pohjois- Pohjanmaa on valmis jakamaan olemassa olevaa asiantuntemusta sekä rakentamaan ja kehittämään yhdessä valtion kanssa ICT-alustaa ja -yksikköä koko valtakuntaan.